

Pteridophyta, 9 Gymnosperma, 1005 kétszikű és 292 egyszikű, vagyis összesen 1340 európai génusz van közölve, tehát 241-el több, mint az előző kiadásban. A második kiadásnak nagy előnye az, hogy a tribusok szerinti elkülönítést is tartalmazza.

A génuszok körülhatárolása éppen úgy, mint maga a rendszer is sok tekintetben egyéni felfogás dolga és így természetes, hogy J a n c h e n génusz-katalogusa főleg nomenklaturai szempontokból jelentőségteljes, illetőleg a nomenklatura konvencionális természeténél fogva, ebből a szempontból bizvást számíthat a katalogus arra, hogy vezérfonalul és tájékoztatóul szolgáljon. — Ebből a szempontból a munka teljességéhez és használatához nagyban hozzájárulna az, ha a génusznevek után az évszám és az illető forrásmunka rövid czíme is közölve volna.

Tuzson J.

(A növ. szakosztály 1913. febr. 12-én tartott üléséből.)

APRÓ KÖZLEMÉNYEK.

m. g. A Magyar Nemzeti Múzeum növénytani osztálya egy régen érzett kívánságnak tett eleget, a mikor megindította a „*Flora Hungarica exsiccata*“ kiadását, melynek f. évi február havában jelent meg első centuriája. Az első száz növény jegyzékét l. a 24—28. oldalon. A mű céljáról és rendeltetéséről a mellékelt körlevél következő sorai tájékoztatnak: „Ezzel a művel nemcsak hazai növényeink ismeretét óhajtjuk terjeszteni, hanem a beérkező csereklüdemények révén a M. N. Múz. növénygyűjteményét is gazdagítani. Meg vagyunk arról győződve, hogy e művel a hazai kulturát szolgáljuk és jelentékeny mértékben járunk ahhoz, hogy a külföld a magyar flórát magyar forrásból ismerje meg! Célunkat annál sikeresebben érhetjük el, minél élénkebb támogatásban részesülünk a magyar szaktársak részéről. Kérjük ezért munkatársainkat, hogy egy-egy érdekesebb növényfajból 100—100 herbáriumi példányt gyűjtsenek vállalatunk részére“.

m. g. Egyéni eltérések fiziológiai reakcióban. P a á l Á. ily című tanulmányának első részét, a hőmérsékletéről és a geotropismusról M á g o c s y-Dietz S. mutatta be a Magy. Tud. Akadémia harmadik osztályának f. évi február hó 17-én tartott ülésén. A szerző vizsgálataiból kiderül, hogy a geotropikus reakcióidőben mutatkozó egyéni eltérések nagysága a hőmérséklet szerint változik. Legkisebbek az egyéni eltérések akkor, ha a reakció az optimális hőmérsékleten megy végbe, valamint akkor is, ha a növények a növekedés teljességében vannak. Valószínűnek tartja, hogy általában minden életműködésben, az egyéni eltérések, a legkedvezőbb külső körülmények közt, a legkisebbek.

m. g. Magyarország egy új behurczolt gyomja. D e g e n Á. és L e n g y e l G. Kispeszt mellett, a Cséry-telep személtlerakodó területén megtalálták az *Amarantus crispus*-t több példányban. Európában 1848-ban gyűjtötték először, azóta több helyen bukkant

fel, de csak 1912-ben sikerült honosságát megállapítani. Thellung szerint Argentínából származik. (Magy. Bot. Lapok 1912. 238. old.)

m. g. **Az örökzöld növények felkarolása.** Kertjeink csak nyáron pompáznak, az év hidegebb felében szomorú, sivár képet nyújtanak. Ambrózy I. báró teljesen új csapáson jár, a mikor a téli hónapokban is az eleven zöld szint akarja uralkodóvá tenni. Ezt a gondolatát meg is valósította malonyai parkjában, melyben a szabadou kitelelő örökzöld növényeknek rendkívül nagy száma valóságos bozótokat és ligeteket alkot, melyek a parknak délvidéki jelleget adnak. Közel 20 éve foglalkozván az örökzöld növények nagyszabású kultiválásával, gazdag tapasztalatokat gyűjtött, melyekről röviden és igen vonzóan cikket írt Silva-Tarouca E. gróf: „Unsere Freiland-Laubgehölze“ cz. szépen és gazdagon illusztrált könyvébe.

m. g. **Alsó-Ausztria új virágos növényei.** Teyber A. az Oest. Bot. Zeitschr. 1913. évf. 21—22. oldalán a következő fajokat és hibrideket sorolja fel: *Avenastrum desertorum* (Less.) Podp., *Erysimum durum* Presl, *Petasites Rechingeri* Hayek (= *P. hybridus* × *albus*), *Centaurea Hödliana* Wagner (= *C. jacea* × *rhenana*), *Centaurea similata* Hausskn. (= *C. jacea* × *pseudophrygia*), *Senecio subnebrodensis* Simk. (= *S. rupestris* × *viscosus*), *Viola tricolor* (L.) Wittr. ssp. *genuina* Wittr. Utóbbi a szerző szerint Magyarország és Ausztria területéről eddig ismeretlen volt.

m. g. **Az *Opuntia* orsóalakú fehérjéje.** Kristályalakú fehérje vegyületeket számos növény testében találtak. A más alakú fehérje testecskék ritkábbak. Gicklhorn J., a bécsi egyetem növényfiziológiai intézetének asszisztense az *Opuntia*-félék néhány fajában bőven talált fehérjetestecskéket. Ezek orsó- vagy félhordalakuak. Egyik végük gyakran ostorszerűen kihegyezett. Legnagyobb mennyiségben a szártagok középső részében helyezkednek el, még pedig merőlegesen a szár felületére. Ezeknek a fehérjeorsóknak feladata bizonyára az, hogy a növény részére tartaléktápanyagot szolgáltassanak. (Öst. Bot. Zeitschr. 1913. 8. old.)

m. g. **Gombamérgezések Franciaországban.** Sartory A.: Les empoisonnements par les champignons. cz. munkájából megtudjuk, hogy 1912. évben a nyár folyamán a legtöbb mérgezést a gyilkos galócza (*Amanita bulbosa* Bull.) okozta. 97 mérgezési eset közül 51 volt halálos. Ugyanezen gomba sárgaszínű változata (*A. citrina*) 26 esetben idézett elő mérgezést, ebből 12 halálos volt. Fehérszínű változata, az *A. verna* két mérgezési esete gyógyulással járt. A *Hyporrhodius* (*Entoloma*) *lividus* (Bull.) Schröt. 66 esetben okozott megbetegedést, de csak egyszer halálosat. A *Volvaria gloiocephala* (DC.) Quel. két mérgezési esete közül az egyik halálosan folyt le.

m. g. **Lombjuktól megfosztott fás növények mesterséges rügyfakadása.** Jesenko F. a nyár végével lekopasztott fás növények rügyeibe hígított alkoholt, hig éthert és vizet injiciálva, azokat korai rügyfakadásra készítette. Ezt a kísérletet levágott és vízbe helye-

zett ágakkal is megismételte. A *Quercus pedunculata*-nál és a *Carpinus betulus*-nál a kísérletek csak részben sikerültek. Később ősszel koncentráltabb alkoholt és étert kell használni. Télen és tavasz felé ellenben a higabb keverékek adják a jobb eredményt. (Ber. deutsch. bot. Ges. 1912. 226. old.)

m. g. Symbiotikus baktériumok levéltetűben. Peklo I.-nak sikerült az *Acer platanoides* levelén élő *Aphis* testéből egy baktériumfajt kitenyészteni, melyről azt gyanítja, hogy az az *Azotobacter* génuszba tartozik. Legnagyobb mennyiségben az ú. n. mycetocya-ban található, melyet a zoologusok sokáig a levéltetű különleges szervének tekintettek. (Ber. deutsch. bot. Ges. 1912. 416. old.)

m. g. Az ultraibolya sugarak hatása a vegetációra. Stoklasa J., Senft E., Straňák Fr. és Zdobuiky W. igen nevezetes eredményekről számolnak be a Biol. Listy 1912. évfolyamának 81. oldalán. Vizsgálva a higanylámpa sugarainak a csiránövényekre gyakorolt hatását, azt tapasztalták, hogy az etiolált növény már 1—2 óra múlva is zöldülni kezdett. A zöld növények chlorophyllja nem változott meg, bár a levelek élénkebb zöld színt nyertek, míg a protoplasma elhalt. Az *Azotobacter chroocoeum*-mal végzett kísérletek arra engednek következtetni, hogy az ultraibolya sugarak közül csak a legrövidebb hullámhosszú sugaraknak van öllé képességük. Megállapítják az asszimiláció valószínű menetét is, kiindulván a növényekben jelenlevő szénsavas káliumból: 1. $K_2CO_3 + CO_2 + H_2O = 2KHCO_3$. 2. $2KHCO_3 = K_2CO_3 + HCOOH + O$. 3. $HCOOH = HCOH + O$. 4. $6HCOH = C_6H_{12}O_6$.

m. g. A levél megfagyása. Raman vizsgálati kiderítették, hogy a körtefa megfagyott leveleiben a kálium és a foszfor mennyisége megfogyott, míg a mész mennyisége megszorodott. Ez a jelenség emlékeztet az őszi levélhullásra, mert a természetes módon elhaló levelekben is ugyanilyen kémiai változások mennek végbe. A fehérjetartalom nem változott. (Zeitschr. f. Bot. 1913. 120. old.)

m. g. Osmotikus nyomás. Hannig E. 62 egymástól nagyon különböző növényfajjal végzett kísérletei egybehangzóan azt mutatták, hogy az osmotikus nyomás a gyökerek szövetiben kisebb, mint a levélben. (Ber. deutsch. bot. Ges. 1912. 194. old.)

m. g. A gumós *Begonia* korai virágzása. Dopuscheg-Uhlár tapasztalata szerint a gyökerek eltávolításával a gumós *Begonia* korai virágzásra lehet készíteni. (Flora 1912. 172. old.)

HELYREIGAZÍTÁS.

A Botanikai Közlemények 1912. évi kötetének 213. oldalán a 4. bekezdés utolsó sorában „túlnyomó többsége“ helyett: „*túlnyomó többsége* illetoleg kevés“ olvasandó. — (Tuzson J.)